

DE/DEM ✱ HUN/HENNE ✱ LO/LA/LÅ/LØP ✱ I FORHOLD TIL

Hver av setningene under har en feil. Kan du finne feilene?

- ✗ Jeg snakket med de i går.
- ✗ Dem kommer og besøker meg i morgen.
- ✗ Mamma møtte hun på butikken i går.
- ✗ Henne gikk en tur.
- ✗ Jeg lo telefonen min på bordet.
- ✗ Jeg lå telefonen min på bordet.
- ✗ I går løpte jeg en tur i skogen.
- ✗ Vi må snakke sammen i forhold til håndballtreningen i kveld.

Stadig oftere hører vi og ser vi slike feil i dagligspråket vårt. Vi kan ikke sitte og se på at språket vårt sklir ut på denne måten. Dette må vi jobbe med! 😊

DEL 1: DE/DEM ✱ HUN/HENNE

Entall	Subjektsform	Objektsform
Første person	JEG	MEG
Andre person	DU	DEG
Tredje person	HAN HUN DEN DET	HAM/HAN HENNE DEN DET
Flertall		
Første person	VI	OSS
Andre person	DERE	DERE
Tredje person	DE	DEM

Tenk over:

Når bruker du **jeg**, og når bruker du **meg**?

Når bruker du **du**, og når bruker du **deg**?

Lag noen eksempler muntlig!

Bruker du noen gang ham?

Prøv å bli bevisst på å høre etter om folk bruker **han** eller **ham** når de snakker.

Litt sleivete sagt kan vi si at subjektet er den som gjør noe i en setning, mens objektet er den som blir utsatt for handlingen:

☀ Hun snakket til henne.

☀ Jeg snakket med dem.

Videre brukes alltid objektsformen etter preposisjoner:

☀ Læreren snakket med meg.

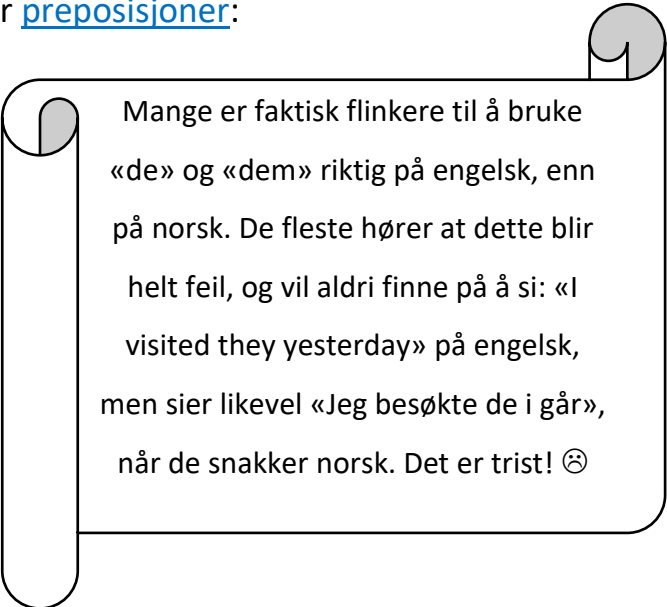
☀ Jeg fikk en klem av deg.

☀ Hun bar sekken for ham.

☀ Jeg ga en gave til henne.

☀ De gikk bak oss.

☀ Vi løp etter dem.

Mange er faktisk flinkere til å bruke «de» og «dem» riktig på engelsk, enn på norsk. De fleste hører at dette blir helt feil, og vil aldri finne på å si: «I visited they yesterday» på engelsk, men sier likevel «Jeg besøkte de i går», når de snakker norsk. Det er trist! ☹

OPPGAVER

1) Sett inn subjektform, objektsform eller begge deler i setningene:

- Magnus sang for _____ . (jeg/meg)
- Har _____ kledd på _____ ? (du/deg)
- Synne snakket til _____ . (han/ham)
- Julie møtte _____ på senteret. (hun/henne)
- _____ gleder _____ til jul! (vi/oss)
- Naboene er så snille, så jeg ga _____ en bukett blomster. (de/dem)

Pst! Han og ham har vært likestilte siden 1938. Det er likevel greit å øve på han/ham, slik at man vet hvordan ham brukes. Dessuten skilles det mellom «he» og «him» på engelsk, så i dette heftet skal du bruke ham. ☺

- Marius løper fortere enn _____ . (jeg/meg)
- Danish, nå må _____ forte _____ ! (du/deg)
- Læreren smilte til _____ . (han/ham)

- j) Elba fortalte _____ en morsom historie. (hun/henne)
- k) Helene besøkte _____ i går. (vi/oss)
- l) Rebekka møtte _____ i skogen. (de/dem)
- m) «_____ finner ikke Elliot», sa William, «kan dere hjelpe _____ å lete etter _____?» (jeg/meg + han/ham)
- n) _____ er veldig snill, jeg liker _____! (du/deg)
- o) Olivia er snill, _____ så at den lille jenta var lei seg, og trøstet _____ . (hun/henne)
- p) «_____ skal på kino i morgen», sa Håvard og Sebastian til Noah, «har du lyst til å bli med _____?» (vi/oss)
- q) _____ har jeg ikke hørt noe ifra på lenge. (de/dem)
- r) Sofie ringte meg i går, _____ snakket lenge om katten sin (hunnkatt) som er syk. _____ skal ta _____ med til dyrlegen i morgen. (hun/henne)
- s) Siden Anton er så glad i lærerne sine, kjøpte han masse godteri til _____ . (de/dem)
- t) Hermans bestemor ringte i går, han snakket lenge med _____ . (hun/henne)
- u) Har du snakket med _____ om _____ gjenglemte klærne? (de/dem)
- v) Julia har bursdag i dag, så jeg ringte _____ for å gratulere _____ med dagen. (hun/henne)

Pst! Noen bruker en variant av «dem» pga. dialekten de snakker. F.eks. kan «dom» eller «døm» brukes både som subjektform og objektsform i noen dialekter: «Døm setter sæ på en benk i sola.»

«Dom som sier dom er dumme, dom er dumme, dom.»

Selv om det er viktig at vi er bevisste på språket vårt, skal vi likevel være forsiktige med å kritisere andres språk på feil grunnlag.

2) Skriv setninger som inneholder begge formene:

a) (jeg/meg):

Jeg liker meg på hytta.

b) (du/deg):

---

c) (han/ham):

---

d) (hun/henne):

---

e) (vi/oss):

---

f) (de/dem):

---

g) (jeg/meg):

---

h) (han/ham):

---

i) (hun/henne):

---

j) (de/dem):

DEL 2: LO/LA/LÅ/LØP

Infinitiv	Presens	Preteritum	Presens perfektum
å le	ler	lo	har ledd
å legge	legger	la	har lagt
å ligge	ligger	lå	har ligget
å løpe	løper	løp	har løpt

Se nøye på bøyningen av verbene å le, å legge, å ligge og å løpe.

Bruker du disse verbene riktig når du snakker og skriver?

Hva er forskjellen på «å legge» og «å ligge»?

Ofte kan man høre folk si ting som:

- ☀ Jeg lo vottene mine på kommoden i gangen.
- ☀ Jeg lå vottene mine på kommoden i gangen.
- ☀ Jeg løpte en skikkelig lang tur i går.

LO – Hvis noe var morsomt og du lo av det, da er det «lo» du skal bruke.

LA – Hvis du la fra deg noe et sted, da er det «la» du skal bruke

LÅ – Hvis noe allerede lå et sted, da er det «lå» du skal bruke.

LØP – Hvis du i en eller annen sammenheng har løpt, da er det «løp» du skal bruke. Ordet «løpte» finnes ikke på norsk.

Vær bevisst når du snakker og skriver slik at du ikke bruker disse verbene feil!

Husk at jo flere bøker du leser, jo bedre språk får du! 😊

OPPGAVER

1) Sett inn riktig form av verbet å le, å legge, å ligge eller å løpe:

- a) Sander _____ høyt da Martin fortalte en vits.
- b) Mathias _____ fotballen under stolen i gangen.
- c) På søndag _____ jeg veldig lenge på sofaen.
- d) Bled _____ skikkelig fort til bussen i går.
- e) Leo _____ da Theo viste han en morsom tegning.
- f) Humda _____ en sjokolade på pulten til Sophie.
- g) Jeg fant boka til slutt, den _____ under sofaen.
- h) Nishanky _____ 60 meteren i gymtimen i går.
- i) Aleksander _____ capsen sin på kommoden i gangen.
- j) Jacob _____ etter Lukas i går, fordi Lukas hadde tatt lua hans.
- k) Thorstein _____ da han så en morsom film.
- l) Karoline _____ en blyant på pulten til Viktoria.
- m) Alexander _____ fortest av alle på 60 meteren i går.
- n) Hanne, har du sett sjokoladen som _____ på bordet?
- o) Silje _____ vottene sine på plassen til Mia.
- p) Blyanten til Hilja _____ under pulten til Kitty.

2) Lag egne setninger i preteritum med verbene å le, å legge, å ligge og å løpe:

å le: _____

å legge: _____

å ligge: _____

å løpe: _____

å legge: _____

å ligge: _____

DEL 3: I FORHOLD TIL

Uttrykket «i forhold til» har blitt brukt for mye, og på feil sted i de siste årene.

Opprinnelig er «i forhold til» et sammenligningsuttrykk:

Hvor stor er a i forhold til b?

Mange bruker imidlertid «i forhold til» i omtrent annenhver setning, og når man først begynner å henge seg opp i det, høres det veldig dumt ut.

Tips: Bruker du «i forhold til» hvor man kan erstatte uttrykket med «sammenlignet med», da bruker du det stort sett rett.

Men; da kan du like gjerne bare si «sammenlignet med», og forbedre språket ditt drastisk. Det er nemlig ikke slik at språket ditt blir bedre jo lengre og vanskeligere uttrykk du bruker. Tvert imot. Prøv derfor å unngå å bruke uttrykk som «i forhold til» i det store og det hele.

OPPGAVER

1) Erstatt «i forhold til» med korte og greie preposisjoner eller andre ord:

- a) Han er ganske stor ~~i forhold til~~ alderen. *for*
- b) Nå skal dere få informasjon i forhold til timeplanen.
- c) Denne uka ble det levert inn flere lekser i forhold til i forrige uke.
- d) Vi må gjøre noe i forhold til dette problemet.
- e) Vi må bidra i forhold til å minske utslippene av klimagasser.
- f) Jeg må øve i forhold til historieprøven vi skal ha på fredag.
- g) Nå må vi få gjort noe i forhold til den vasken som er ødelagt!
- h) Vi må gjøre noe i forhold til at folk bruker uttrykket i forhold til for mye!
- i) Vi må bestemme oss i forhold til hvor vi skal reise på ferie til sommeren.
- j) Petter er høyere i forhold til Thomas.
- k) På vår skole har vi nulltoleranse i forhold til mobbing.
- l) Den nye bilen er fin i forhold til den gamle.
- m) Hva skal du gjøre i forhold til den knuste telefonen din?

- n) Hva tenker du i forhold til valget?
- o) Hva skal vi gjøre i forhold til at Lise er lei seg?
- p) Har du tenkt i forhold til hva du skal gi til pappa til jul?
- q) Vi må gjøre noe i forhold til at læreren vår er så sur!

2) Skriv om disse setningene slik at de blir bedre, og uten «i forhold til»:

- a) Sola er en liten stjerne i forhold til Betelgeuse.

Sola er mye mindre enn Betelgeuse.

- b) I forhold til praten vår i går om kino til helgen, har du bestemt deg?
-

- c) I forhold til at vi ikke får lov til å bruke mobil på skolen, hva mener du om det?
-

- d) Har du sjekket Yr i forhold til været i morgen når vi skal ha turdag?
-

- e) I forhold til at vi kan for lite om koding, så trenger vi et kurs om det.
-

- f) I forhold til at jeg har vondt i ryggen, kan du bære denne posen for meg?
-

- g) I forhold til religion, så bør skolene være nøytrale i forhold til det.
-

- h) Har du blitt bedre i norsk i forhold til at du nå har gjort disse oppgavene?
-